

Boodschap van paus Franciscus
voor de 58^e Werelddag van de Vrede

1 januari 2025

Vergeef ons onze schulden, schenk ons uw vrede

I. Luisterend naar de schreeuw van de bedreigde mensheid

1. Aan het begin van dit nieuwe jaar dat de hemelse Vader ons schenkt, een jubeljaar gewijd aan de hoop, spreek ik mijn oprechte wens voor vrede uit tot iedere vrouw en man. In het bijzonder tot wie zich verloren voelt: veroordeeld door fouten, verpletterd door het oordeel van anderen, zonder hoop op toekomst. Voor u allen: hoop en vrede! Want dit jaar is een jaar van genade, recht uit het hart van de Verlosser!

2. In 2025 viert de Katholieke Kerk het Jubeljaar, een gebeurtenis die hoop doet opleven in de harten. Het 'jubeljaar' gaat terug op een oude Joodse traditie. Stel je voor: om de negenveertig jaar schalde de ramshoorn (in het Hebreeuws *yobel*). Het luidde een jaar van kwijtschelding en bevrijding in voor het hele volk (cf. Lv 25,10). Deze plechtige oproep gold voor iedereen (cf. Lv 25,9). Ze riep op om Gods gerechtigheid te herstellen in alle aspecten van het leven: de verdeling van de grond, het bezit van goederen, de omgang met de naaste, vooral met de armsten en wie in ongenade waren gevallen. De klank van de hoorn herinnerde het hele volk, rijk en arm, eraan dat niemand ter wereld komt om onderdrukt te worden. Wij zijn broeders en zusters, kinderen van dezelfde Vader, geboren om vrij te zijn volgens de wil van de Heer (cf. Lv 25,17.25.43.46.55).

3. Ook vandaag nog is het jubeljaar een gebeurtenis die ons oproept om te zoeken naar Gods bevrijdende gerechtigheid op aarde. Maar in plaats van de ramshoorn te laten schallen, willen wij, aan het begin van dit genadejaar onze oren openen voor de *wanhopige hulpkreten*¹ die, als de stem van het bloed van de rechtvaardige Abel, vanuit alle hoeken van de wereld opstijgen (cf. Gn 4,10) en waarnaar God onophoudelijk luistert. Op onze beurt verheffen wij onze stem en komen wij op voor de aarde en de naaste die lijden onder uitbuiting en onderdrukking². Deze onrechtvaardigheden nemen soms de vorm aan van wat de heilige Johannes Paulus II *zondige structuren*³ noemde, omdat ze niet louter te wijten zijn aan de ongerechtigheid van enkelen, maar als het ware verankerd zijn geraakt en steunen op wijdverbreide medeplichtigheid.

4. Ieder van ons moet zich in zekere mate verantwoordelijk voelen voor de verwoesting van ons gemeenschappelijk huis. Dit begint al bij daden die, zelfs indirect, conflicten aanwakkeren en de mensheid teisteren. Ons handelen versterkt en verweeft zo de systemische uitdagingen die onze planeet treffen. Deze uitdagingen zijn divers van aard, maar toch onderling verbonden.⁴ Ik denk in het bijzonder aan misstanden van allerlei aard: de onmenselijke behandeling van migranten, de aantasting van het milieu, de opzettelijke verwarring door

---

¹ *Spes non confundit. Pauselijke bul. Afkondiging van het Gewone Jubeljaar 2025* (9 mei 2024), nr. 8.

² Cf. Johannes Paulus II, Apostolische brief *Tertio millennio adveniente* (10 november 1994), nr. 51.

³ Encycliek *Sollicitudo rei socialis* (30 december 1987), nr. 36.

⁴ Cf. *Toespraak tot de deelnemers aan de Bijeenkomst van de Pauselijke Academie voor de Wetenschappen en de Pauselijke Academie voor Sociale Wetenschappen*, 16 mei 2024.

desinformatie, de afwijzing van elke vorm van dialoog en de enorme financiering van de militaire industrie. Dit alles vormt een concrete bedreiging voor het bestaan van de hele mensheid. Aan het begin van dit jaar willen we daarom luisteren naar deze schreeuw van de mensheid, zodat wij ons allen, samen en persoonlijk, geroepen voelen om de ketenen van onrecht te verbreken en Gods gerechtigheid te verkondigen. Enkele sporadische daden van filantropie zullen niet volstaan. Culturele en structurele veranderingen zijn nodig om een blijvende verandering teweeg te brengen.⁵

II. Een culturele verandering: wij zijn allemaal schuldenaars

5. Het Jubeljaar spoort ons aan tot verandering en tot het bestrijden van de huidige onrechtvaardigheid en ongelijkheid, door ons eraan te herinneren dat de aardse goederen niet alleen bestemd zijn voor enkele bevoorrechten, maar voor iedereen⁶. Laten we de woorden van de heilige Basilius van Caesarea in gedachten houden: *Zeg me, wat behoort jou toe? Waar heb je dat vandaan gehaald? [...] Ben je niet naakt ter wereld gekomen en zul je niet naakt de aarde weer verlaten? Hoe ben je aan al je bezit gekomen? Als je zegt dat het louter door toeval tot je komt, verloochen je God. Je erkent de Schepper niet en bent de Gever niet dankbaar.*⁷ Zonder dankbaarheid kunnen we Gods gaven niet herkennen. Maar in zijn oneindige barmhartigheid verlaat de Heer de mensen die tegen Hem zondigen niet. Hij bevestigt de gave van het leven met de vergeving die redding brengt, aangeboden aan iedereen door Jezus Christus. Daarom nodigt Jezus ons in het *Onze Vader* uit om te bidden: *Vergeef ons onze schulden* (Mt 6,12).

6. Vergeet iemand de band met de Vader, dan ontstaat al snel het idee dat relaties met anderen beheerst mogen worden door de logica van uitbuiting, waarbij de sterkste meent het recht te hebben de zwakste te onderdrukken.⁸ Zoals de elite ten tijde van Jezus misbruik maakte van het lijden van de armsten, zo creëert ook het huidige internationale systeem onrechtvaardigheden. Hoewel de wereld één dorp is geworden⁹, ontbreekt het aan solidariteit en wederzijdse afhankelijkheid, waardoor deze onrechtvaardigheden door corruptie worden versterkt en arme landen in de val worden gelokt. Deze logica van uitbuiting van de schuldenaar vormt ook de kern van de huidige 'schulden crisis' die verschillende landen treft, vooral in het Zuiden.

7. Ik herhaal met klem dat de externe schuld een controlemiddel is geworden, waarmee sommige regeringen en particuliere financiële instellingen van de rijkste landen meedogenloos de menselijke en natuurlijke rijkdommen van de armste landen uitbuiten ten behoeve van hun eigen markten.¹⁰ Bovendien worden volkeren die al gebukt gaan onder internationale schulden, vaak ook nog eens gedwongen de 'ecologische schuld' van de rijke landen te dragen.¹¹ De ecologische schuld en de externe schuld zijn twee kanten van dezelfde medaille: deze logica van uitbuiting mondt uit in de schulden crisis.¹² In de geest van dit Jubeljaar roep ik de internationale gemeenschap op om de externe schuld kwijt te schelden en het bestaan van

---

⁵ Cf. Apostolische exhortatie *Laudate Deum* (4 oktober 2023), nr. 70.

⁶ Cf. *Spes non confundit. Pauselijke bul. Afkondiging van het Gewone Jubeljaar 2025* (9 mei 2024), nr. 16.

⁷ *Homilia de avaritia*, 7: PG 31, 275.

⁸ Cf. Encycliek *Laudato si'* (24 mei 2015), nr. 123.

⁹ Cf. *Catechese*, 2 september 2020: *L'Osservatore Romano*, 3 september 2020, p. 8.

¹⁰ Cf. *Toespraak tot de deelnemers aan het Seminarie 'Schulden crisis in het Zuiden'*, 5 juni 2024.

¹¹ Cf. *Toespraak tot de Conferentie van de Staten die partij zijn bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties over klimaatverandering - COP 28*, 2 december 2023.

¹² Cf. *Toespraak tot de deelnemers aan het Seminarie 'Schulden crisis in het Zuiden'*, 5 juni 2024.

een ecologische schuld tussen het Noorden en het Zuiden te erkennen. Het is niet alleen een oproep tot solidariteit, maar vooral tot gerechtigheid.¹³

8. Om deze crisis te overwinnen, is een culturele en structurele verandering nodig. Deze verandering komt er pas als we eindelijk allemaal beseffen dat we kinderen van de Vader zijn en dat we allemaal bij Hem in de schuld staan. Maar ook dat we elkaar nodig hebben en dat we, ieder op onze eigen manier, samen verantwoordelijk zijn. *Konden we maar eens en voor altijd (her)ontdekken dat we elkaar broodnodig hebben*¹⁴ en dat we elkaar iets verschuldigd zijn.

III. Een weg van hoop: drie mogelijke stappen

9. Als we deze noodzakelijke veranderingen ter harte nemen, kan het Jubeljaar, een jaar van genade, voor ons allen de weg naar hoop opnieuw openen. Hoop wordt geboren uit de ervaring van Gods grenzeloze barmhartigheid.¹⁵

Hoewel God niemand iets verschuldigd is, overlaadt Hij ons onophoudelijk met zijn genade en barmhartigheid. *Uw liefde is groter dan al mijn schulden*, schreef Isaak van Nineve, een Oosterse Kerkleraar uit de 7e eeuw. *Mijn zonden zijn zo talrijk als de golven in de zee. Maar vergeleken met uw liefde vallen ze in het niet.*¹⁶ God rekent ons onze fouten niet aan, *omdat Hij zo barmhartig is en de liefde die Hij voor ons heeft opgevat zo groot is* (Ef 2,4). Maar Hij hoort ook de schreeuw van de armen en van de aarde. Laten we daarom, aan het begin van dit jaar, stilstaan bij zijn genade. Keer op keer vergeeft Hij onze zonden en scheldt Hij onze schulden kwijt. Zijn liefde overspoelt ons met hoop en vrede.

10. In het *Onze Vader* plaatst Jezus de veeleisende zin *zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren* achter de bede tot de Vader om ons onze schulden te vergeven (cf. Mt 6,12). Alleen wie vervuld is van de hoop die Gods barmhartigheid schenkt, kan anderen vergeven en hoop geven. Die hoopvolle gezindheid is vrijgevig, wars van berekening en geeft onvoorwaardelijk. Ze vraagt niets terug, stelt geen eisen en is niet uit op eigenbelang. Haar enige doel is de gevallen mens op te richten, gebroken harten te helen en te bevrijden van elke vorm van slavernij.

11. Aan het begin van dit genadejaar wil ik drie acties voorstellen die de waardigheid van vele volkeren herstellen en hun nieuwe hoop geven. Zo kan iedereen de schulden crisis overwinnen en zich herkennen als een schuldenaar met vergeven schulden. Ik begin met de oproep die Johannes Paulus II deed tijdens het Jubeljaar 2000.¹⁷ Hij pleitte voor *een aanzienlijke, zo niet algehele, kwijtschelding van de internationale schulden waaronder vele volkeren gebukt gaan*. Vanuit het besef van hun ecologische schuld zouden de meer welvarende landen alles in het werk moeten stellen om de schulden kwijt te schelden van landen die hun schulden niet kunnen aflossen. Om te voorkomen dat dit een eenmalige liefdadigheidsactie wordt die opnieuw leidt tot een vicieuze cirkel van financiering en schuldenlast, is het noodzakelijk om

---

¹³ Cf. *Spes non confundit. Pauselijke bul. Afkondiging van het Gewone Jubeljaar 2025* (9 mei 2024), nr. 16.

¹⁴ Encycliek *Fratelli tutti* (3 oktober 2020), nr. 35.

¹⁵ Cf. *Spes non confundit. Pauselijke bul. Afkondiging van het Gewone Jubeljaar 2025* (9 mei 2024), nr. 23.

¹⁶ Gesprek X (Derde verzameling), *Gebed dat kluizenaars inspireert*, 100-101: CSCO 638, 115. Augustinus gaat zelfs zo ver te beweren dat God niet ophoudt schulden te maken bij de mens: *Uw barmhartigheid duurt eeuwig; U bent bereid om door beloften schulden te maken bij degene aan wie U alle schuld vergeeft* (*Belijdenissen*, 5,9,17: PL 32, 714).

¹⁷ Apostolische brief *Tertio millennio adveniente* (10 november 1994), nr. 51.

tegelijkertijd te werken aan een nieuw financieel stelsel. Het doel is een mondiaal financieel handvest, gebaseerd op solidariteit en harmonie tussen de volkeren.

Ik vraag ook om vastberaden inzet voor het respect voor de waardigheid van ieder mensenleven, van de conceptie tot de natuurlijke dood, zodat mensen hun leven liefhebben, hoopvol naar de toekomst kijken en verlangen naar ontwikkeling en geluk voor zichzelf en hun kinderen. Zonder hoop in het leven zullen jongeren nauwelijks verlangen naar nieuw leven. In het bijzonder doe ik hier nogmaals een oproep tot een specifieke daad die de cultuur van het leven bevordert. Concreet bedoel ik de afschaffing van de doodstraf wereldwijd. De doodstraf ondermijnt niet alleen de onschendbaarheid van het leven, maar vernietigt ook alle hoop op vergeving en vernieuwing.¹⁸

In navolging van de heilige Paulus VI en van Benedictus XVI¹⁹ doe ik een dringende oproep in het belang van de toekomstige generaties. Laten we een vast percentage van de bewapeningsuitgaven bestemmen voor de oprichting van een Wereldfonds dat de honger voorgoed uitbant en dat in de armste landen onderwijs en duurzame ontwikkeling bevordert in strijd tegen klimaatverandering.²⁰ We mogen niet toestaan dat jongeren hun hoop verliezen en verteerd worden door de wens het bloed van hun dierbaren te wreken. De toekomst biedt ons een kans om de fouten van het verleden achter ons te laten en een vreedzame wereld op te bouwen.

IV. *Het doel van vrede*

12. Wie de weg van de hoop inslaat door de voorgestelde acties, zal het zo felbegeerde doel van vrede steeds dichterbij zien komen. De psalmist bevestigt ons deze belofte: *wanneer liefde en trouw elkaar ontmoeten, omhelzen gerechtigheid en vrede elkaar* (Ps 85,11). Wanneer ik mij ontdoe van het wapen van het krediet en de weg van de hoop heropen voor een broeder of zuster, draag ik bij aan het herstel van Gods gerechtigheid op aarde. Samen met die persoon ga ik dan op weg naar vrede. Zoals de heilige Johannes XXIII zei, kan ware vrede alleen voortkomen uit een ontwapend hart, vrij van angst en vrees voor oorlog.²¹

13. Moge 2025 een jaar van groeiende vrede zijn! Een ware en blijvende vrede die verder gaat dan de haarkloverijen van contracten of de onderhandelingstafels van menselijke compromissen.²² Laten we zoeken naar de ware vrede, die God schenkt aan een ontwapend hart. Een hart dat zich niet vastbijt in het berekenen van wat van mij is en wat van jou. Een hart dat egoïsme overstijgt en openstaat voor anderen. Een hart dat zich als schuldenaar ten opzichte van God erkent en daarom bereid is de schulden kwijt te schelden die de naaste onderdrukken. Een hart dat moedeloosheid en angst voor de toekomst overwint door de hoop dat ieder mens een verrijking is voor deze wereld.

---

¹⁸ Cf. *Spes non confundit. Pauselijke bul. Afkondiging van het Gewone Jubeljaar 2025* (9 mei 2024), nr. 10.

¹⁹ Cf. Paulus VI, Encycliek *Populorum progressio* (26 maart 1967), nr. 51; Benedictus XVI, *Toespraak tot het Corps Diplomatique*, 9 januari 2006; Idem, Postsynodale apostolische exhortatie *Sacramentum caritatis* (22 februari 2007), nr. 90.

²⁰ Cf. Encycliek *Fratelli tutti* (3 oktober 2020), nr. 262; *Toespraak tot het Corps Diplomatique*, 8 januari 2024; *Toespraak tot de Conferentie van de Staten die partij zijn bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties over klimaatverandering - COP28*, 2 december 2023.

²¹ Cf. Encycliek *Pacem in terris* (11 april 1963), nr. 113.

²² *Gebedsmoment ter gelegenheid van de tiende verjaardag van de 'Oproep tot vrede in het Heilig Land'*, 7 juni 2024

14. Het ontwapenen van het hart is voor iedereen weggelegd, van de eersten tot de laatsten, van klein tot groot, van rijk tot arm. Soms is iets eenvoudigs al genoeg, zoals een *glimlach*, een *klein gebaar van vriendschap*, een *vriendelijke blik*, een *oprecht luisterend oor*, een *goede daad*.²³ Juist deze kleine en grote gebaren brengen ons dichterbij de vrede. We zullen haar des te sneller bereiken wanneer we, naast onze teruggevonden broeders en zusters lopend, ontdekken dat we gaandeweg al veranderd zijn. Want vrede komt niet alleen met het einde van de oorlog, maar met het begin van een nieuwe wereld, een wereld waarin we beseffen dat we anders, hechter en broederlijker zijn dan we ons ooit hadden kunnen voorstellen.

15. Schenk ons uw vrede, Heer! Dit is mijn gebed tot God, terwijl ik de staatshoofden en regeringsleiders, de verantwoordelijken van internationale organisaties, de leiders van de verschillende religies en alle mensen van goede wil mijn beste wensen aanbied voor het nieuwe jaar.

Vergeef ons onze schulden, Heer,
zoals ook wij de schulden van anderen vergeven,
en schenk ons in deze kringloop van vergeving uw vrede,
de vrede die alleen U kunt geven
aan wie het eigen hart laat ontwapenen,
aan wie hoopvol de schulden van hun broeders en zusters kwijtscheldt,
aan wie zonder vrees belijdt uw schuldenaar te zijn,
aan wie luistert naar de schreeuw van de armen.

Vaticaan, 8 december 2024

Franciscus

---

²³ Cf. *Spes non confundit. Pauselijke bul. Afkondiging van het Gewone Jubeljaar 2025* (9 mei 2024), nr. 18.